

ZNAD JEZIORKI MINIATURY HISTORYCZNE

ŻOŁNIERZE
NIEPODLEGŁEJ

1918-2018

ZNAD JEZIORKI
MINIATURY HISTORYCZNE

NR 4

Wszelkie uwagi, sprostowania i uzupełnienia będą mile widziane

Dziękuję Wiktorowi Cyganowi za pomoc przy weryfikacji danych

Pocztówki patriotyczne autorstwa Adama Setkowicza z moich zbiorów

Copyright © „Znad Jeziorki. Miniatury Historyczne”, Skolimów 2018
Kontakt: rawski@adres.pl

Już ją widzieli idącą
Żołnierze nasi w okopach —
Koronę miała na głowie
I krew zakrzepłą na stopach.

wiepodległa

Witold Rawski

ŻOŁNIERZE NIEPODLEGŁEJ

W tym roku przypada rocznica 100-lecia odzyskania niepodległości przez Rzeczpospolitą. Warto przypomnieć bohaterów, którzy przyczynili się do jej odrodzenia. Nie tych z pierwszych stron gazet, nie tych z licznych prezentowanych wystaw, nie tych z licznych publikacji...

Tysiące z nich, zapisało się chlubnie w historii Rzeczpospolitej swoim życiem, pracą i służbą dla niej. Naczelną wartością, jaką się kierowali, był patriotyzm, który pojmowali jako głębokie umiłowanie wszystkiego, co polskie. Przez wszystkie lata zaborów uczucie to kształtowało się przede wszystkim w rodzinach, ale także w szkołach, organizacjach młodzieżowych, organizacjach politycznych, w kościołach. Dzięki temu ci młodzi ludzie byli przygotowani do największych poświęceń. To oni w XIX w. kilkakrotnie podejmowali powstania narodowe przeciwko zaborcom. A swą walką podczas I wojny światowej doprowadzili do odrodzenia Polski.

Spójrzmy na tych, którzy swoją postawą, poświęceniem dołożyli mały kamyk do kopca Wielkiej Sprawy. Dali nam wszystkim Niepodległą. Chociaż różne były ich drogi, przyświecał im jeden cel: Wolna Ojczyzna. Każdy z nich zapewne inaczej ją sobie wyśnił, wymarzył... ale wszyscy byli jej wierni. Kilku z nich zamieszkało nad Jeziorką.

Jest taki głaz.

Nie stoi w eksponowanym miejscu w Konstancynie-Jeziornie.

Tak trochę ukryty przy rondzie Armii Krajowej. Wiele osób przyjeżdżających tutaj nawet nie wie o jego istnieniu.

Upamiętnia tych którzy oddali życie w walce o Ojczyznę.

Niewiele wiemy o wymienionych na kamieniu żołnierzach.

- Józef Książek i Ignacy Janicki, zginęli w trakcie opanowania posterunku niemieckiego w Jeziornie 11 listopada 1918 r.
- Jan Kłós urodził się 1 lipca 1897 r. W czasie wojny polsko-sowieckiej 1920 r. służył w 52 Pułku Piechoty Strzelców Kresowych. Pułk w czasie walk odwrotowych z Ukrainy w sierpniu 1920 r. toczył ciężkie walki nad rzeką Seret. 8 sierpnia 1920 r. Jan Kłós zginął w czasie walk pod Jezierną (tarnopolszczyzna). Został pochowany w Tarnopolu.
- Teodor Kaczyński, kapral 29 Pułku Strzelców Kaniowskich zmarł 11 października 1919 w Wilnie. Pochowany na Cmentarzu Wojskowym na Antokolu w Wilnie.

Poszukiwaniem informacji o wymienionych na kamieniu żołnierzach zajmuje się Grzegorz Kłós, prowadzący stronę cawio.pl (zdjęcie G. Kłós)

Józef Ludwik Kierwiński

urodził się 11 grudnia 1886 r. w Glinach Małych k. Mielca. Jego rodzicami byli Józef i Maria z domu Łubkowska. Był właścicielem majątku Hołubicze.

Ukończył średnią szkołę rolniczą w Dublinach, a następnie wyższą rolniczą w Lipsku. W sierpniu 1914 r. zaciągnął się jako szeregowiec do II Brygady Legionów gen. Hallera. Służył w kawalerii. 18 listopada 1914 r. został ranny. W styczniu 1915 r. z kolei dostał zapalenia płuc (w obu wypadkach leczył się w Wiedniu). Po powrocie z szpitala, w czerwcu 1915 r. wraz z II Brygadą znalazł się w rejonie wsi Rokitna (obecnie na Ukrainie). Został tu ciężko ranny, stracił słuch w prawym uchu. Po kryzysie przysięgowym został aresztowany a następnie internowany. W 1917 r. uciekł

z niewoli. W 1918 r. wstąpił do Wojska Polskiego w stopniu rotmistrza. Walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Wziął udział w największej bitwie konnicy w tej wojnie pod Komarowem (31 sierpnia 1920 r.).

Po zwolnieniu z wojska w 1925 r. zarządzał różnymi majątkami. W 1936 r., chcąc zapewnić dorastającym córkom właściwe wykształcenie, przeniósł się bliżej Warszawy. W 1938 r. kupił w podwarszawskim Skolimowie willę „Jutrzenka” (pierwotnie „Jerychonka”). Zmarł 5 listopada 1971 r.

Kazimierz Zduńczyk

urodził się 2 marca 1899 r. Mieszkał w Skolimowie przy ul. Deotymy 10. Jego rodzicami byli Jan i Anna.

Walczył w I wojnie światowej. Służył w armii carskiej, przez moment był u bolszewików. Żołnierskie tułaczę życie doprowadziło go na północ Rosji. Tutaj w 1918 r. walczył w polskim oddziale Murmańczyków (potoczna nazwa formacji walczącej w latach 1918–1919 przeciwko bolszewikom w rejonie Murmańska i Archangielska na północy Rosji). W połowie września 1919 r. polska formacja została ewakuowana do Archangielska i przez Anglię dotarła w grudniu 1919 r. do Polski. Po powrocie do Polski natychmiast zostali włączeni do walk.

W styczniu 1920 r. Batalion Murmańczyków wszedł w skład nowo sformowanego 64 Grudziądzkiego Pułku Piechoty (od 1938 r. 64 Pomorski Pułk Strzelców Murmańskich) jako jego 3. batalion. Zduńczyk wraz ze swoim batalionem

na wiosnę 1920 r. wzięły udział w bitwie o Ukrainę, następnie w kontruderzeniu nad Wieprza w ramach bitwy warszawskiej.

W 1939 r. pułk walczył w składzie 16 dywizji piechoty. Brał udział w walkach nad Bzurą. Po przegranej kampanii Zduńczyk znalazł się w konspiracji. Wstąpił do Związku Polski Niepodległej (od kwietnia 1940 r. Kadra Polski Niepodległej). W maju 1943 r. w AK. Żołnierz Obwodu VII AK "Obroza" Rejon V "Gątyń". W okresie wrzesień 1941 r. - styczeń 1944 r. zastępca dowódcy plutonu, od stycznia 1944 r. dowódca 1705 plutonu. Za zasługi bojowe został odznaczony m.in. Krzyżem Walecznym. Zmarł 11 kwietnia 1987 r. Pochowany został na skolimowskim cmentarzu.

Jan Władysław Nelken

(ps. Otto, Marek, Tytus) urodził się 16 marca 1878 r. w Skomoroszkach, w guberni kijowskiej. Był synem dyrektora cukrowni Edwarda Nelkena (1850–1930) i Eugenii z domu Felsz (1854–1909). W 1896 r. rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Cesarskiego Uniwersytetu Warszawskiego. Tu wstąpił do studenckiego koła socjalistycznego. Wydalony z uczelni i z Warszawy za działalność socjalistyczną, wyjechał do Kazania, gdzie w 1902 r. otrzymał dyplom lekarski.

Po powrocie do Warszawy rozpoczął praktykę psychiatryczną (Szpitalu Psychiatrycznym w Tworkach) i działalność polityczną w Polskiej Partii Socjalistycznej. Od 1904 r. należał do kierownictwa Warszawskiego Okręgowego Komitetu Robotniczego. Był więziony w X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej. W listopadzie 1906 r. został członkiem PPS-Lewicy. Zagrożony aresztowaniem wyjechał do Krakowa. Pracował tu jako lekarz. W czasie I wojny światowej służył w Cesarskiej i Królewskiej Armii jako

lekarz Szpitala Garnizonowego we Lwowie. W latach 1919–1934 pełnił służbę sanitarną w Wojsku Polskim. Został awansowany do stopnia pułkownika w 1927 r.

Od 1934 r. pracował w cywilnej służbie zdrowia. 24 sierpnia 1939 r. ochotniczo zgłosił się do pełnienia czynnej służby wojskowej i został wyznaczony na poprzednio zajmowane stanowisko kierownika naukowego Oddziału Psychiatrycznego Szpitala Ujazdowskiego. Na bazie tego szpitala sformowano Szpital Wojenny nr 104. 6 września został ewakuowany w kierunku Trembowli. Po 17 września szpital przejęli żołnierze Armii Czerwonej, a personel szpitala został uwięziony przez funkcjonariuszy NKWD. Wiosną 1940 r. Nelken został zamordowany w Katyniu. Postanowieniem Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego z 5 października 2007 r. pośmiertnie został mianowany na stopień generała brygady.

Jego druga żona Irena i ich córka Anna zginęły w 1944 r. w powstaniu warszawskim.

Władysław Wojtkiewicz

był synem Michała, pułkownika armii carskiej. Urodził się 26 listopada 1883 r. w Wilnie. W latach 1904–1914 pełnił zawodową służbę wojskową w armii carskiej. W 1909 r., w stopniu porucznika, służył w 105 Orenburskim Pułku Piechoty 27 DP w Wilnie. W 1914 r. dostał się do niewoli niemieckiej i przebywał w niej do końca I wojny światowej.

W 1919 r. został przyjęty do Wojska Polskiego i przydzielony do Wileńskiego Pułku Strzelców (od 1922 r. 85 Pułk Strzelców Wileńskich). W szeregach tego pułku, jako dowódca II batalionu, walczył na wojnie z bolszewikami. 15 lipca 1920 r. został awansowany do stopnia majora. Pełnił służbę w: Baonie Wartowniczym Nr 9, 79 pułku piechoty w Słonimiu, jako komendant Szkoły Podchorążych Okręgu Korpusu Nr IX, 84 pułku piechoty w Pińsku.

W lipcu 1922 r. został przeniesiony na stanowisko zastępcy dowódcy 81 pułk piechoty w Grodnie. W latach 1923–1924

pełnił obowiązki dowódcy, a później został zatwierdzony na stanowisku dowódcy 81 pp (od 1933 r. Pułk Strzelców Grodzieńskich im. Króla Stefana Batorego). 3 maja 1926 r. został awansowany na stopień pułkownika. W marcu 1929 r. zdał dowództwo jednostki ppłk. dypl. Stanisławowi Maczkowi i objął obowiązki członka Oficerskiego Trybunału Orzekającego. 30 listopada 1933 r. został przeniesiony na stan spoczynku.

W czasie kampanii wrześniowej 1939 r. dostał się do sowieckiej niewoli. Przebywał w obozie w Starobielsku. Wiosną 1940 r. został zamordowany w Charkowie i pogrzebany w Piatichatkach. Od 17 czerwca 2000 r. spoczywa na Cmentarzu Ofiar Totalitaryzmu w Charkowie. Postanowieniem Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego z 5 października 2007 r. został awansowany pośmiertnie do stopnia generała brygady.

Pułkownik Władysław Wojtkiewicz mieszkał w Skolimowie, róg ulicy Woje-wódzkiej i Oborskiej w willi "Józefina".

Juliusz Pomorski

“Pistol”, syn Fryderyka urodził się 7 kwietnia 1896 r. w Stanisławowie. Brał udział w obronie Lwowa w latach 1918-1919 i wojnie polsko-bolszewickiej 1920 r. W 1922 r. opuścił szeregi Wojska Polskiego. W 1926 r. we Lwowie ukończył studia prawnicze. W Przemyślanach prowadził kancelarię adwokacką (do 1939 r.), uczestnicząc w życiu społecznym jako prezes organizacji Akcja Katolicka. Brał udział w kampanii wrześniowej, służąc w Podolskiej Brygadzie Kawalerii (sędzia polowy). Był jeńcem wojennym.

W 1945 r. zamieszkał w Gdyni. Prowadził własną kancelarię adwokacką. Następnie przeniósł się wraz z rodziną do Warszawy i tu dalej prowadził kancelarię. W 1952 r. został członkiem Zespołu Adwokackiego nr 4, dwa lata później Zespołu Adwokackiego nr 24 w Warszawie (pracował tu 22 lata). Był także radcą prawnym w: Centrala Produktów Naftowych, Centrala Handlowa Przemysłu Drzewnego, Zakła-

dy Gazownictwa Okręgu Warszawskiego, Centrala Przemysłu Farmaceutycznego. Z rejestru członków Zespołu Adwokackiego nr 24 - ze względu na wiek - został skreślony 13 maja 1976 r. Był członkiem Stronnictwa Demokratycznego.

Juliusz Pomorski mieszkał w Skolimowie, gdzie był radcą prawnym Miejskiej Rady Narodowej. W 1965 r. na sesji tej rady postawił wniosek o usunięcie członków partii z prezydium, motywując tym, że są oni związani dyscypliną partyjną i postępują w pracy społecznej tak jak każą im władze partyjne.

W grudniu 1960 r. Wydział III komendy MO m. st. Warszawy założył sprawę obserwacji operacyjnej o kryptonimie “Pallotylni” na grupę prawników-katolików “przejawiającą wrogą działalność przeciwko PRL”. Wśród rozpracowywanych osób był i Juliusz Pomorski “znany ze swojej antysocjalistycznej postawy politycznej”. Juliusz Pomorski zmarł 13 stycznia 1995 r.

Mieczysław Maciejowski

urodził się 5 maja 1886 r. w Wilanowie, w rodzinie Stanisława i Natalii z Okońskich. Studiował na Wydziale Budowy Maszyn Politechniki Lwowskiej. W sierpniu 1914 r. wstąpił do Legionów Polskich (artyleria). Został oficerem prowiantowym w Komendzie 1 pułku artylerii. Od maja do lipca 1917 r. był komendantem Szkoły Podchorążych Artylerii przy 1 pułku artylerii w Górze Kalwarii. Po kryzysie przysięgowym został internowany w obozie w Beniaminowie.

W listopadzie 1918 r. wstąpił do Wojska Polskiego, otrzymując przydział do 9 pułku artylerii polowej (pap), następnie do 2 pap. W listopadzie 1919 r. ukończył IV kurs w Centrum Studiów Artyleryjskich w Warszawie. W wojnie 1920 r. służył w 7 pap i 2 pap Legionów. 5 maja 1920 r. powierzono mu pełnienie obowiązków oficera sztabowego Generalnego Inspektoratu Artylerii. 13 listopada 1920 r. objął funkcję dowódcy Grupy Szkolnej Artylerii przy Stałym Kursie Artylerii w Toruniu, następnie komendanta Szkoły

Młodszych Oficerów Artylerii w Toruniu. 26 stycznia 1923 r. objął obowiązki dowódcy 20 pap w Prużanie, którym dowodził do maja 1927. Ukończył w kursie w Centrum Studiów Taktycznych Artylerii w Metz. Po jego ukończeniu został dowódcą 26 pap w Skierniewicach, następnie został mianowany dowódcą 7 Grupy Artylerii w Poznaniu. 16 marca 1927 r. został awansowany na pułkownika.

1 grudnia 1930 r. został wyznaczony na stanowisko szefa Departamentu Uzbrojenia Ministerstwa Spraw Wojskowych. W latach 1938-1939 pełnił funkcję zastępcy II Wiceministra Spraw Wojskowych. 19 marca 1939 r. został awansowany na generała brygady. Po kampanii wrześniowej 1939 r. został internowany w Rumunii. Przebywał w obozie generalskim w Baile Herculane, gdzie zmarł 17 maja 1940 r. Był żonaty z Wandą Martin. Pochowany został w Baile Herculane.

Mieczysław Maciejowski w latach trzydziestych XX wieku mieszkał w Skolimowie.

Mieczysław Roman Niedzielski

urodził się 9 sierpnia 1897 r. w Jeziornie, w rodzinie Aleksandra i Heleny Sabelman. Rodzina Niedzielskich aktywnie uczestniczyła w życiu miejscowej społeczności, m.in. brała udział w pracach Komitetu Budowy Kościoła Świętego Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny w Jeziornie Fabrycznej-Mirkowie.

Mieczysław Roman od 1915 r. służył w wojsku rosyjskim, następnie w I Korpusie Polskim, a od stycznia 1919 r. w Wojsku Polskim. Brał udział w wojnie polsko-sowieckiej 1919-1920 (w wojskach saperkich). W kampanii wrześniowej, w stopniu majora, dowodził kompanią reflektorów przeciwlotniczych nr 17, zmobilizowaną 24 sierpnia 1939 r. w Batalionie Elektrotechnicznym (kompania uczestniczyła w obronie Warszawy). 6 września na czele kompanii wyruszył do Lublina. 11 września 1939 roku wyjechał do Lwowa. Podczas okupacji działał w Okręgu Warszawskim AK. Od 1940 r. dowodził

II Obwodem Żoliborz (ps „Żywiciel”, „Wojciechowski”, „Boruta”, „Papuga”, „Sadownik”). W Powstaniu Warszawskim był dowódcą oddziałów na Żoliborzu. Był dwukrotnie ranny. 20 września został mianowany dowódcą 8 Dywizji Piechoty AK im. Romualda Traugutta. Nie godził się na kapitulację powstańców.

Po wyzwoleniu obozu jenieckiego przez Brytyjczyków pozostał na emigracji. W styczniu 1946 r. został mianowany na stopień pułkownika. Zmarł 18 maja 1980 r. w Chicago.

Henryk Krok-Paszkowski

urodził się 1 kwietnia 1887 r. w majątku Rudnia Pilańska nad rzeką Usa. Był synem Stanisława i Jadwigi ze Straszyńskich. W latach 1897–1902 uczęszczał do Szkoły Realnej w Pińsku. Studiował na Politechnice Lwowskiej, gdzie związał się ze Związkiem Walki Czynnej i „Strzelcem”.

W okresie od sierpnia 1914 do listopada 1915 r. pełnił służbę w Legionach Polskich. Następnie został odkomenderowany do Polskiej Organizacji Wojskowej. Był komendantem Obwodu POW w Siedlcach oraz komendantem Szkoły Podoficerskiej w Warszawie. Od maja 1917 r. ponownie w służbie liniowej. Dowodził batalionem w 5 pułku Legionów. Po kryzysie przysięgowym internowany w Beniaminowie.

2 listopada 1918 r. został przyjęty do Wojska Polskiego i mianowany dowódcą I batalionu 5 pułku piechoty Legionów. W wojnie 1920 r. dowodził 22 pułkiem piechoty. Po demobilizacji i przejściu wojska na organizację pokojową, w dalszym ciągu dowodził 22 pp.

Na jego czele wziął czynny udział

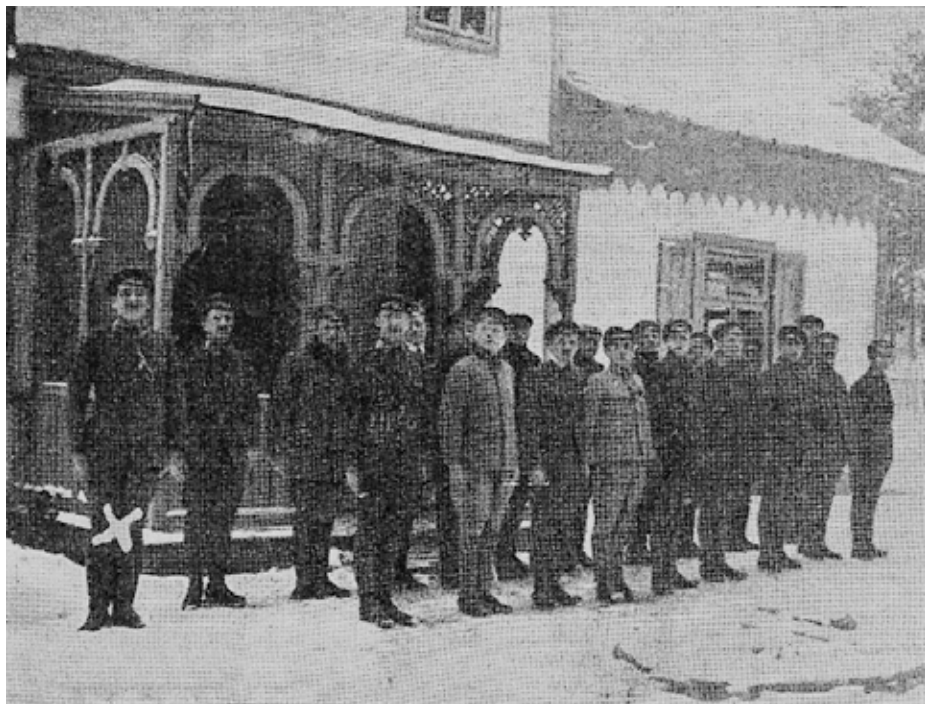
w przewrocie majowym 1926 r. po stronie Józefa Piłsudskiego. 9 sierpnia 1926 r. został dowódcą piechoty dywizyjnej 9 Dywizji Piechoty.

Piechotą 9 DP dowodził dwa lata. 18 lutego 1928 r. został mianowany dowódcą Obszaru Warownego „Wilno”. Został awansowany na stopień generała brygady w styczniu 1929 r. 9 października 1930 r. został dowódcą 20 Dywizji Piechoty w Baranowiczach. Dywizją dowodził ponad siedem lat. W styczniu 1938 r. przeniesiony został do Warszawy na stanowisko zastępcy dowódcy Okręgu Korpusu nr I.

W kampanii wrześniowej 1939 r. miał dowodzić 45 Dywizją Piechoty Rezerwowej, która się do końca nie zmobilizowała. Od września 1939 r. do lutego 1941 r. był internowany w Rumunii w obozie w Băile Herculane, potem do kwietnia 1945 r. przebywał w niewoli niemieckiej. Po uwolnieniu osiadł w Anglii.

Zmarł 7 kwietnia 1969 r. Mieszkał w Skolimowie-Chylicach na ulicy Parkowej.

Szkoła Polskiej Organizacji Wojskowej w Skolimowie

Szkoła oficerska (podchorążych) POW w Warszawie funkcjonował w okresie od 31 marca 1916 r. do 13 marca 1917 r. Kursy szkoły odbywały się najczęściej w Skolimowie-Chylicach w posiadłości rodziny Paszkowskich, w willi "Stasinówka".

Komendantem szkoły był kapitan Henryk Krok-Paszkowski.

Wykładali w szkole m.in.: kapitan Stefan Dąb-Biernacki, kapitan Zbigniew Kasprzycki, por. Janusz Sęp-Dłużniakiewicz, kapitan Leopold Lis-Kula, porucznik Kazimierz Florek, porucznik Jan Prot.

Na zdjęciu zaznaczony krzyżykiem jeden z komendantów kursów Ignacy Ciołek-Włostowski.

Przykładowo jednym z uczestników tych szkoleń był Włodzimierz Szczepański, który od połowy marca do kwietnia 1917 r. przebywał na obozie szkoleniowym w Skolimowie.

niepodległa

ZNAD JEZIORKI

MINIATURY HISTORYCZNE

TWORZONE SĄ NA BAZIE BLOGA
MINIATURHISTORYCZNE.BLOGSPOT.COM

- Miniatury historyczne poświęcone są terenom leżącym nad rzeką Jeziorką i w jej okolicy. O ludziach i wydarzeniach. Sprawy błahe i poważne. Odległe i niedawne. Smutne i wesołe. Ot takie jakie było tutaj życie.
- Uzupełnieniem do miniatur historycznych jest „Biblioteczka skolimowska”, w której ukazują się publikacje dotyczące ważnych wydarzeń związanych z terenami na południe od Warszawy.

HISTORIE OPOWIEDZIANE

HISTORIE WYSŁUCHANE

- W ramach miniatur ukazuje się pod tym podtytułem seria wspomnień dotyczących terenów leżących nad Jeziorką.

UKAZAŁY SIĘ:

nr 1: J. Chlistunow i H. Cieszkowska DOM ZWYCZAJNY-NIEZWYCZAJNY

nr 2: W. Zemło SZPITAL POŁOWY W SKOLIMOWIE W 1939 R.

nr 3: W. Rawski FRANCISZEK NEMECZEK - MISTRZ PAPIERNICZY Z JEZIORKI